

DECÀLEG

Comissió d'Inserció Sociolaboral | Joves d'Entitats Catalanes d'Acció Social

INTRODUCCIÓ

L'exclusió és un fenomen multidimensional. Abasta diverses cares de la vulnerabilitat i la limitació: vulnerabilitat econòmica (manca d'ingressos, privació de certs béns i serveis bàsics, dificultats per a afrontar pagaments); vulnerabilitat laboral (precarietat contractual, falta d'oportunitats de promoció, risc de patir un accident laboral), dèficits d'integració social (aïllament, falta de suport afectiu), falta d'accés al benestar públic (a la sanitat, l'habitatge, els Serveis Socials) i restriccions a la participació social i política. Aquestes "exclusions" rarament es presenten soles. Moltes vegades es presenten interrelacionades i es reforcen mútuament.

L'educació i l'exclusió social mantenen una relació de retroalimentació mútua. La manca de formació augmenta el risc d'exclusió social, i les persones en situació d'exclusió tenen a la vegada més possibilitats de transmetre als seus fills i filles la manca d'oportunitats d'accedir a l'educació.

L'educació és un factor clau en el risc de l'exclusió.

DESCRIPCIÓ DEL CONTEXT

- Índex d'atur juvenil: 51%. A Catalunya hi ha 631.000 joves (primer trimestre del 2012, enquesta població activa Idescat). Segons l'EPA del 1r Trimestre 2012, a Catalunya l'atur entre els 16-19 anys és del 69%, i entre els 20-24 anys del 45%. La mitjana per a tots dos grups d'edat és del 24,4%.
- Al 2011 hi havia ocupats 182.300 (taxa ocupació 28,6 sobre el total de joves), població desocupada 44,1 % (143.600 joves desocupades). Increment anual 6,2 % del 2010 al 2011
- Índex de fracàs escola a Catalunya del 21 %. **La realitat és** que ens afrontem a **nivells de fracàs escolar inadmissibles** (arribant al 30% dels nens/es catalans que no acaben l'educació obligatòria). Un 45% dels nens amb pares de classe treballadora presenten risc de fracàs escolar, davant el 23% de pares de classe mitjana. Desigualtat en les oportunitats educatives. Pressupostos Generalitat Educació: 5.836 milions d'euros al 2011 - 5.470 milions d'euros al 2012.

DECÀLEG

Comissió d'Inserció Sociolaboral | Joves

- El **62% d'aturats té un títol d'educació general (397.648 persones) que inclou l'educació secundària i el batxillerat.** Darrere se situen els aturats amb estudis primaris complets (el 9%), amb programes de formació professional i amb estudis universitaris (8% en ambdós casos) i el 6% tant de tècnics professionals superiors com d'estudis primaris incomplets. Només l'1% dels aturats no té estudis.
- Per sexes, l'atur masculí representa el 52%, enfront del 48% del femení. Des de l'any 2008 el percentatge d'atur masculí supera el femení, mentre que anteriorment hi havia la tendència contrària.
- Segons l'edat, el 41% dels aturats catalans tenen entre 30 i 44 anys (262.804 persones) i el **40%, 45 anys i més** (258.151 persones). L'atur dels joves suposa el 18% restant: un 10% té entre 25 i 29 anys (64.567 persones) i un 8%, entre 16 i 24 anys (52.725 persones).
- Pel que fa a la durada de la demanda, el 46% dels aturats porta menys de 6 mesos registrat, **mentre que el 35% fa més d'un any** i el 19%, entre 6 mesos i un any.
- L'atur de nacionalitat estrangera representa un 22% del total (142.969 persones) i és majoritàriament extracomunitari (el 18% enfront del 4% del comunitari).

La Taula del Tercer Sector alerta que les retallades del govern central, si s'acaben confirmant, tindran un impacte gravíssim sobre aquesta xarxa de 212 entitats socials i els usuaris que atenen:

- **34.124** usuaris quedaran desatesos (discapacitats i altres persones vulnerables amb dificultat d'accés al mercat de treball).
- **11.897** usuaris deixaran de ser inserits al mercat de treball.
- **2.510** treballadors amb discapacitat i/o trastorn mental de Centres Especials de Treball seran acomiadats.
- **908** professionals de les entitats socials seran acomiadats.
- **22** entitats faran fallida o es veuran abocades a tancar

RESPOSTES QUE S'ESTAN DONANT ALS COL·LECTIUS VULNERABLES

- La reforma laboral com un increment de la flexibilitat en el treball sota el paraigua de la precarització de l'ocupació.
- Retallades de les polítiques actives d'ocupació, en el nou model d'ensenyament i formació que deixa fora del sistema i sense cap resposta al joves

DECÀLEG

Comissió d'Inserció Sociolaboral | Joves

- Model agència de col·locació, inserció dels que ja son competents, no es realitza un treball per a forma en competències als joves.
- Afavoreixen clarament una **formació molt més tecnificada** a la que no tenen accés joves amb perfils més baixos.
- **No prioritzen** en la dotació pressupostària la formació en **competències transversals i habitatges socials**, que és una part cabdal per a millorar l'ocupabilitat dels/les joves en risc.
- **Endureixen els requisits a les entitat per poder oferir formacions.** Les entitats no podem obtenir el certificat de professionalitat exigít per a fer cursos ocupacionals (exemple per fer un curs de formació en cuina necessites una cuina industrial homologada, per a fer curs de cambrer/a d'habitacions cal tenir "un lavabo amb dos piques"....) només els centres específics de formació poden acomplir aquests estàndards. Les entitats que acompanyem els joves en itineraris integrals de formació i inserció, no podem.
- Els requisits d'accés a la formació ocupacional cada vegada són més exigents (mínims de formació prèvia), deixant fora a col·lectius més vulnerables (immigrants, gent sense estudis) de la possibilitat d'obtenir certificat/formació i poder per tant accedir al mercat laboral.

CRITERIS PER A UN NOU MODEL

1. L'acció política ha generat un model de societat. Això vol dir que no només ha de gestionar les mesures per al desenvolupament d'aquesta, sinó que ha de definir cap on es dirigeix. En el cas de les polítiques d'ocupació, no només ha de respondre les demandes d'un mercat laboral, sinó que ha de ser un actor principal en definir el desenvolupament econòmic. La reforma laboral defineix el paper de les agències de col·locació a partir de la quantitat, no de la qualitat; no contempla la qualificació i la orientació.
2. La reactivació de l'economia es sosté en la inversió social, donat que possibilita la capacitat de les persones.
3. Empresa vs. institucions educatives, la formació ha d'estar més alineada amb la realitat i les necessitats del mercat laboral. Connectar la formació professional en les seves diferents modalitats: inicial (PQPI), cicles formatius i formació continua. No poden ser móns inconnexes. En teoria els certificats de qualificació professional haurien de fer de fil conductor.

DECÀLEG

Comissió d'Inserció Sociolaboral | Joves

RESPOSTES NECESSÀRIES

4. Mecanismes de segona oportunitat.
5. Capacitació davant la mera intermediació. Es necessari capacitar a joves per a que puguin formar-se en els filons d'ocupació que es generin en el futur.
6. Pels perfils de joves amb més risc necessitem poder oferir itineraris més llargs per evitar incorporacions precàries al mercat laboral. Això passa per models en alternança formació / treball per a que el jove tant a nivell de motivació com econòmic es pugui plantejar aquest itinerari llarg. Incentius a les empreses que optin per becar a aquests joves. Facilitats en el marc legal.
7. La voluntat política ha de tenir una traducció en recursos per dur-la a terme, per sortir-nos-en. Cal recursos per acompanyar les mesures proposades en el context actual. Cal implicar a les Entitats del Tercer Sector en aquesta proposta a partir de la reflexió, coneixement i experiència perquè no hi hagi incoherència entre els missatges i les actuacions del govern.
8. Més **coordinació i treball entre departaments**. Necessària ara més que mai
9. Treballar en xarxa amb els diferents serveis d'orientació i inserció per afavorir el canvi del model productiu que faciliti la incorporació de persones en risc al mercat de treball.
10. Elaboració de protocol comú d'actuació de les entitats de les entitats socials.
11. Establir mecanismes de difusió del treball i l'activitat de les entitats socials a les empreses.
12. Reduir la burocràcia: agilitar les gestions administratives per tal d'augmentar la qualitat i el temps d'atenció.

REPTES PER AL TERCER SECTOR

- Especialització / treball en xarxa / territorialitat: desenvolupament comunitari.
- Interlocució amb els organismes públics responsables de les polítiques socials, educatives i les d'ocupació.
- Treball en xarxa amb el món empresarial, vinculant les accions a les polítiques de RSC
- Adaptar la capacitat de resposta de les entitats a les exigències del mercat laboral per poder ser més competents vers les ETT.